

פרשת בחוקותי

מה בפרשה: סיכום מתחמצת של פרשת השבוע

פרשתנו היא העשירית והאחרונה בספר ויקרא • גולת הכותרת הן הברכות והקללות, כשהקשה בהן - הгалות • הקללות מסתיימות בכימה אופטימית - "ואף גם ذات בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים... זכרתי להם ברית ראשונים" • פרשת השבוע מוגשת בלשון קלה וברורה

פרשת "בחוקותי" פותחת בתנאי: "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם". קיום התנאי מבטיח את הברכה, ואי קיומו, חילילה, יביא קללה.

לדוגמא: מצד אחד - "ונתתי גשמייכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יtan פריו...". - ברכת שמים ושפע הארץ. ומן הצד השני - "ונתתי את שמייכם כברזל [השים יהיו ללא מים] וארכצכם כנחושה [הארץ מדועה כנחושת וגורמת לركבון הפירות] ... ולא תתן ארצכם יבולה...". - עצירת גשמייכם וקללת הארץ.

בסוף דבר יעשו בני ישראל תשובה, יתוודו על חטאיהם ועתידה הגאולה לבוא.

בסיום הפרשה מובאים דיניהם של דברים המוקדשים לבית-המקדש: "ערכים" - אדם המקדיש את עצמו או אחרים - יפדה את עצמו בסכום כסף ננקוב בפרשה. "בכור בהמה" - מוקדש מלידתו לבית-המקדש ולא ניתן להשתמש בו לקורבן אחר. ו"מעשר שני" - עשרית מזروع ופרי הארץ, דגן תירוש ויצהר, מעלים לירושלים ואוכלים זאת שם - בין החומות. "מעשר בהמה" - בזה אחר זה מוציא היהודי את מהותיו מן הפתח ומעבירן תחת שבתו, ואת העשيري הוא מסמן בצעב - "יהיה קודש לה".

כאן אנו מסיימים את חומש ויקרא בקראית בעל-קורא - "חזק חזק ונתחזק".

ההבדל בין ברכה לקללה: היפוך החיסרונו ליתרונו

הפרשה מורה לנו דרך לתקן. גiley הקו האמצעי בחינוי זו הדרך למלא את כל חסרונות נפשנו באור ולהימנע מתוצאה של קלילות ודינים

פתרונות

בשני מקומות התורה מביאה רשותה של ברכות וקללות הבאות בהתאם להתנהגות של עם ישראל. האחד, בספר דברים, משנה תורה, והשני כאן, בפרשת "בחוקותי".

מה הן הברכות המובטחות לעם ישראל כשהולכים בחוקות השם? גשמייכם בעיתם, יבול ופירות טובים, אפשרות לחם לשבע, ישיבה בטוחה בארץ, ניצחון על אויבינו, שלום בארץ, פריה ורבייה מבורכות והברית שתקיים ביןינו לבין העולם. אבל אם ישראל לא יעשו כן ולא ילכו בחוקות השם, יבואו עליהם שבע קלילות כנגד שבע אזהרות המפורשות בפרשה, ואם עדין לא ישemu בקהל השם, יתווסףו שבעה יסורים נוספים על אלה. את פירוט הקלילות יכולים לקרוא בפרשה והשם הטוב יצילנו מהן. התורה מצינית שהגראע מכל, זה שאם אחרי הייסורים שהקב"ה יביא علينا, עדין "בכלכם עמי, בקר". זאת אומרת, תאמרו שהכל במרקחה ואין הנגagt שמיים כלל, נקרא שאותם יותר גרוועים מפערעה. פרעה כפר בהשגהה, אבל, כשבאו עליו המכות, לבסוף, הודה ואמר "ה',atzidak, לאבי ועמי, קראשעימ" (שמות ט, כ"ז). אם תעשו הדבר הזה, אז יבואו המכות החמורות באמת.

כתב בגמרה "שכר מצוה בהאיعلمאי ליכא" (מסכת סנהדרין), שכר המצאות לא בעולם הזה. אם כן, מתעוררת השאלה, כיצד בפרשה זאת מבטיחה לנו התורה הבטחות גשמייכות בשכר שמירת המצאות? ננסה

פרשת בחוקותי

להבין מה הם חוקי התורה בפנימיות ומה עניין השכר והעונש, הברכות והקללות, הכתובים בפרשה. האם באמת "יושב" שם "משה" למעלה ומדקדק איתנו על מעשינו, מחייב להעניש אותנו או להבדיל, לתת לנו שכר גשמי בעבור מעשינו?

יד השם

הרב שיינברגר שליט"א אומר, בפרשה זאת בפרט ובחיינו בכלל, המחשבה שלנו צריכה להיות מכונת לראות איך שבכל דבר יש את יד השם. גם בעולם הרוחני, גם בהצלחה, גם בשאיין האצלה, וגם לגבי העניין הגשמי - הכל יד השם. האדם צריך לראות כל הזמן אם הוא עונה רצון השם, או ח"ז גורם צער לבורא עולם. כל פעולה שהוא עונה צריך להצדיד את זה לשם. מהי יד השם? ההשגחה הקבועה מראש במחשבת הבריאה, המכונת אותנו תמיד אל השלמת תיקון של עצמנו, כפי שנראה להלן.

ענין של אור וכלי

ידעו מספרי הקבלה שאין מציאות שרע יורד מלמעלה. נשאלת השאלה, כיצד זה מסתדר עם כל האイומים והעונשים שישנם בפרשה? האם מדובר כאן על בורא אכזרי שיוושב למעלה ואומר לנו, נו! נו! נו! חס ושלום לומר הדבר הזה! הבורא הוא טוב ומיטיב, שפע אינטימי של אור, רצון להיטיב עם כל הנבראים, ואחריך לימוד עמוק בספריה הקבלה כדי להבין זאת באמת. אם כך, מה קורה בפרשה זאת? מהן הקללות הנמצאות המופיעות בה?

מסבירה תורה הקבלה, שיש בבריאה עניין של אור וכלי. יש למעשה סה"כ שני "חומרים" המרכיבים את הבריאה כולה, אור וכלי. האור הוא תמיד טוב. בסוד, אין רע יורד מלמעלה. ה"בעיה" תמיד נמצאת בכלל, או ליתר דיוק בהכנה של הכללי. איפה שאין כלי, אין אור. איפה שהכללי לא מתאים, האור שמתגלת בהפר לחושך. בסוד הכתוב "ופיבור רק, אין בו פִים" (בראשית ל"ז כ"ד) רשי מפרש, "משמעותו שנאמר והbor רק אינו יודע שאין בו מים מה תלמוד לומר, אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו".

התורה והמצוות ניתנו לנו על מנת שנדע את הדרכ הטעבה ביותר להכנת הכללי שלנו לדבקות עם האור של הבורא. בדרך זו ניתן להבין מה שכתוב בפרשה, שאם אנו לא מצליחים להכין את הכללי המתאים, עדין האור נمشך אליו, אלא שהוא גורם לייסורים גדולים לכלי השבור, הענג בהפר לנגע, השפע בהפר לפשע. אותו אור, אותה הטבה, יכולה להתפרק בדרך שונה אצל שני אנשים, בהתאם לצורת הכללי שלהם. ממש כפי שהיא מילה, עם אותה כוונה, יכולה לגרום שמחה לאחד ומחנה נפש לשני. העובדה שלנו היא בהכנת הכללים, האור תמיד מושלם!

אם יש מפעל ובו העובדים עצלים ומחפשים דרכיהם "לקצר" תהליכיIPS היצור. בסופו של דבר התוצרת תצא פגומה ובעל המפעל יסבול מהפסדים. התוצאה תהיה שלא יוכל לשלם משכורות לעובדים והמפעל יפשוט את הרגל. האם לעובדים יש איזושהי זכות לבא בתלונות אל בעל המפעל?

הנוסחה לתיקון הכללים - איזון בין הפקים

הרב שיינברגר שליט"א מסביר, בכל דבר בטבע יש הפקים, חם וקור, אור וחושך וכו', צריך לסדר שLEGAL דבר יהיה את הזמן ומקום. מה שמסדר את ההפכים זה הקו האמצעי. בכל דבר בטבע יש מליחמה, סתירה. ימין סותר את שמאל, שמאל סותר את הימין, הנוגדים שוחקים זה את זה באופן תמידי, חם וקר, אור וחושך, אהבה ושנאה. אבל יש משהו, נסחאה, שמחברת ביניהם, זה הקו האמצעי. لكن העולם יכול להתקיים. התורה היא המדריך שלנו למציאת הקו האמצעי, לייצור הכללי המושלם. אם אדם רוצה גילוי בכך של אור בחים שלו, כל שהוא צריך לעשות זה לבדוק בכל רגע, האם הוא פועל על פי חוקי התורה, אם לאו.

חקיקות

על הכתוב "אם-בחקקי, פלאו" רשי מפרש: "להיות عملים בתורה". מה זאת אומרת להיות عملים בתורה?

פרשת בחוקותי

ומהו הסוד של חוקות התורה?

התשובה מובנת מדברי הרב שיננברגר שליט"א. הרב מסביר בדבריו על הפרשה, חקיקה היא מושג בלשון הקבלה, דבר רוחני גבוה ביותר. בפשטות, זה יצרת החושך בתוך האור האינסופי, זה יצרת מציאות של חסרון, על מנת לאפשר את בריאת העולםות. חלק ממהליך השתלשלות הבריאה. אנו לומדים בכתביו האריז"ל כי בתחום היה אור אין סוף פשוט מלא כל הממציאות ובאור הזה הבורא חקק חקיקות, מציאות של העדר אור, חסרון.

למעשה בחוקות התורה מ롬זים החסרונות הגadolim שלנו, החקיקות, מקומות החושך בנפש שלנו. אם התורה אוסרת על ניאוף, סימן של אדם יש חסרון בנוша. אדם לא צריך לראות את זה רק כדינים, חוקים ללא טעם, אלא מפני שמראה את החסרונות שקיים בו. התפקיד שלנו זה להתגבר על החיסרון, על הנסיבות, על הרעלם, וזה נקרא "להיות عملים בתורה". כך האדם יכול להתגבר, לתת גישה ולבנות ממדרגה למדרגה גבוהה יותר, עדdia השלמות, למלא את הממציאות שלו באור.

בלשון רמז, עמ"ל זה ראשיתibus "על מנת להשפיע", זהה דרך העבודה הנכונה בעולם הזה, להפוך את הרצון לקבל شيء רצון לקבל על מנת להשפיע. ימין משפייע, שמאל מקבל וко האמצע זאת התנוועה המדעית של "לקבל על מנת להשפיע". העבודה היא להפוך את כל החסרונות הגודלים למקור היתרונות הגדול ביותר, מתוך רצון להיטיב עם הזולת, להיות אדם טוב יותר בעולם מותן יותר. אלה הם חיים בדרך של קו אמצע.

השינוי הוא בכוננו

הנטיה הטבעית היא שכאשר אדם מתחילה לראות את החסרונות של עצמו, הוא מיד חף לשנות את כל הסדר של חייו. הרב אשlag צ"ל האיר לנו דרך חדשה. הוא אמר שהוא שמה חשוב, זה לא לעשות סדר חדש בחיים, אלא לכוון את הכוונה הרצiosa בחיים כמוות שהם. הסדר כבר קיים, חסר רק כוונה. האדם נברא כדי להפוך את הרצון לקבל לעל מנת להשפיע. כתוב על משה "איין בן-דוד בא, עד שתכלת פרוטה מהכיס" (סנהדרין צ"ז). מסביר הרב שיננברגר שליט"א, פרוטה זה מלשון פרטויות.果然, כל אחד דואג לעצמו. צריך להציג למצב שאין אדם פרטוי, כל אחד דואג רק לחברה, רק לציבור. צריך לדאוג לכלל, רק להשפיע, אז יגיע בן-דוד.

"בעל הסולם" אומר שבמציאות זה כבר ככה. כל העולם רק משפייע. למשל, אחד שעבוד במפעל - מי שמרוויח זה בעל המפעל. גם המשכורת של אותו אדם הולכת לחניות, לקביה אוכל ובגדים וכו'. אם בשאר שהוא, הוא צריך לחתת את זה לבני ביתו, עד שבסוף נשאר אולי משהו שבשביל זה הוא לא היה הולך לעבוד אפילו יום אחד. יצא שחודש שלם הוא עבד רק בשבייל אחרים. ככה בניי העולם. אז מה חסר? העולם רק משפייע, אף אחד לא נקרא מקבל. אלא מה שחרס זה כוונה. אם כולם היו מכוננים, הכל היה משתנה. אני אראה שבבעל המפעל מתעשרות על חשבוני. בכל מקרה אין לי ברירה אלא לעבוד אצלו, אז צריך לעשות את זה בשמחה, להיות משפייע. צריך כוונה.

סיכום

מכל הדברים האמורים, נראה שה"קללות" שמופיעות בחינינו הן כמו קריאות התעוורות, לעשות בדק בבית, מה הם החסרונות בנפש שלנו, איפה אני פועל בדרך של תורה, על פי חוקי הבריאה ואיפה לא. בכל יום מתגלים חסרונות חדשים ובכל יום אנו נדרשים לחתת גישה, להיות عملים בתורה, למצוא את הדרך להכנס את סדרי הבריאה אל תוך מהלך חיינו ולמלא את החסרונות באור של תיקון.

ברכות וקללות זה לא עניין של שכר ועונש על המצוות שאנו עושים או לא עושים, זה גם לא עניין של בורא נקמי ח"ו, אלא זה עניין של תיקון וקלוקול הכללי הרוחני שלנו. אם אנו פוגמים בצדירות השפע, התוצאה תהיה הסתלקות של השפע, מצב של קללה, הבור ריק, יש בו נחשים ועקרבים. אם אנו פועלים בהתאם לחוקי התורה, עושים את עבודות תיקון המידות, פועלים בחיים של מציאות ומעשים טובים, חיים של השפעה, או אך נזכה להתחדשות של צינורות השפע ולברכות עד בל"ד, נזכה לעבוד מלא מים, לחסרונות מלאים

פרשת בחוקותי

באור.

בסיום פרשת "בחוקותי" כתוב "זָכַרְתִּי, אֶת־בְּרִיתִי יְעַקֹּב; וְאֶת־בְּרִיתִי יְצָקָק, וְאֶת־בְּרִיתִי אֶבְרָהָם, אֶזְכֵר—וּבְאָרֶץ אֶזְכֵר". יש נחמה והבטחה בתוך כל הקללות. להבדיל מקללות שבמשנה תורה, אשר בדרך הפשט, אין בהן אפילו קורטוב של נחמה. בפסוק זה מرمצת ההבטחה על הגאולה. בחמישة מקומות בכתביהם מופיע שמו של יעקב עם האות ו', וב חמישת מקומות מופיע שמו של אליהו חסר ו'. כי יעקב נטול הוא משוכן מלא宦ו ושם אותה בשמו. המשוכן הוא כדי שיבוא אליו והוא מבשר הגאולה לבניו של יעקב, בבייאת המלך המשיח ולא יוכל להיות אחרת. דוקא את ה-ו' לכה יעקב, כדי לרמזו שהגאולה תהיה באלו השישי, הזמן בו אנו חיים. שנזכה להפר את החושך לאור ולזכות בגאולה פרטית וגאולה כללית במהרה בימינו.

השיעור מוקדש לרפואת יוסף בן יונה, איילין שילה בת מרגרט, בתור כלל חולי עמו ישראל רחל ז"ל ת.ב.צ.ב.ה.

מודיעות - מרכז רוחני לקבלה וחסידות

achoah 24, נווה צדק, תל-אביב

03-5100587

ההבדל בין הקללות שבפרשה לבין קללות שבפרשת כי תוא

יש בתורה שני פירושות של קללות, פרשת בחוקותי ופרשת כי תבוא.

יש שלושה הבדלים מהותיים בין שניהם :

א. בפרשת בחוקותי יש 49 קללות וכי תבא יש 98 קללות
ב. בפרשת בחוקותי יש בסוף הקללות נחמה וזכרתי את בריתי וכי תבא אין נחמה
ג. אצלינו בפרשה הקללות כתובות לשון רבוי בכיכם וכי תבא בלשון יחיד.

עין ברמבן שברא את שני החלטים הראשונים שבקללות דפרשת בחוקותי זה רמז לבית ראשון שם גלו "רק" 70 שנה ונבנה בית שני. פרשת כי תבא רמז לגנות בית שני גלות שארוכה והנחמה לא נראהית לעין.

גאון מילנא - בשתי הפרשיות מדובר בדורות שחוטאים אר בדור בו בעת ש מגיע העונש האדם מרגיש גם את הכאב של השני זה חוטר את הקללות ומביא נחמה ולכן אצלינו שהקללות לשון רבים זה מסמל שהאדם חש את השני וזה עוצר קללות ומביא נחמה. בפרשת כי תבא שם זה לשון יחידי שאדם לא חש בצעיר השני יש 98 קללות מלאות ללא נחמה .

למדנו שלחוש את השני זה עוצר את הקללות ומביא נחמה

אם בחוקתי תلقכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם (כו,ג)

וברש"י, אם בחקתי תلقכו, יכול זה קיום המצוות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצוות,-Amor

פרשת בחוקותי

הא מה אני מקים אם בחוקתי תלכו שתהיי عملים בתורה, ואת מצותי תשמרו הוו عملים בתורה על מנת לשומר ולקיים כמו שנאמר ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם.

ובשפ"ח ה'ך דהלא ואת מצותי תשמרו היינו קיום המצוות, וא"כ מהו יעשיתם אותם, יעוז וצ"ב. ויל', דהנה איתא בסוטה (לז, א) 'ת"ר ברוך בכלל ברוך בפרט ארור בכלל ארור בפרט ללימוד וללמוד לשומר ולעשות הרי ארבע', צ"ב מה היא כריתת ברית מיוחדת על 'לשמור' וכריתת ברית מיוחדת על 'לעשות', דהא אין לומר דלשמר היינו מל"ת ולעשות היינו מ"ע, שהרי מפורש שם דעת כל מצוה הנעשית והן לאוין, נכרתו ארבע בריתות הללו. וביאר שם המהרש"א דלשמר היינו 'משנה' כדאי' בגם' קידושין (לז, א) דת"ר אשר תשמר זו משנה לעשות זו מעשה עי"ש, ובחידושי ר' ז' הלוי (פ' ואthanן) הוסיף דהברית של לשמר קאי' אשמירת תורה שבע"פ שלא תשתכח מאיתנו, שזאת היא הנקראת משנה, וכדי' בgam' ברכות (ה, א) תורה זה מקרא והמצוות זו משנה וכו', וברמב"ם בהקדמה ליד החזקה כתוב 'כל המצוות שניתנו לו למשה בסיני, בפיירושן שנאמר ואתתנה לך את לוחות האבן והتورה והמצוות. תורה זו תורה שבכתב והמצוות זו פירושה, וצונו לעשות התורה על פי המצוות, וממצוות זו היא הנקראת תורה שבעל פה'. וعلاה הוא שנכרתה ברית מיוחדת של 'לשמור' והיינו על החובה של שמירת הקבלה של תורה שבע"פ שתתקיים אצלנו, שהוא ציווי מיוחד ואינו נכלל בלימוד וללמוד שהוא על עצם לימוד התורה בין בכתב ובין בע"פ, אבל על תושבע"פ איכא ציווי מיוחד לשמר הקבלה ולמוסרה לדורות, ולפ"ז י"ל דהינו ואת מצותי תשמרו, היינו שמירת תורה שבע"פ שהיא הנקראת מצוה, כדורי הגם' בברכות והרמב"ם בהקדמה, ועשיתם אותם היינו קיום המצוות וא"ש היטב.

ולפי דרכנו יתבאר נמי מה שנקראת תורה שבע"פ מצוה, דהא טrho קמאי לברר מניין של תרי"ג מצוות וחילקוanza באבות העולם, והוא על פי מש"כ הרמב"ם בהקדמה לסדר זרים שהאריך בעינן צורת מסירת התורה ששמעו כמה פעמים המצוות, ומובואר בדברי הרמב"ם דדרך נתינת התורה שננתן הקב"ה למשה רבינו ע"ה בפיירושה בתורה שבע"פ, שהוא אומר לו המצוות ואחר כך אומר לו פירושה וענינה וכל מה שהוא כולל ספר התורה, וכך היה עבון למדו לישראל, היינו שסדר הלימוד של למד משה רבינו ואופן המסירה של תורה שבע"פ הוא 'מצוות', שלימד המצוה בכל עניינה (היאנו חלק ההלכה שבה וחלק האגדה, הנגלה והנסתר), וכיון Daoon הלימוד של 'נתינתה' הוא בדרך של מצוות, על כן גם לימודה לדורות שהוא נתניתה, והיינו שכך היא צורת המצוה של תלמוד תורה לימודה נתניתה אף הוא בדרך של מצוות, ולכן טrho לברר מניין תרי"ג מצוות של תורה דרך דרך למידה נתניתה.

ונראה דהדברים מכונים גם עם האמור בד' רשי' הוו عملים בתורה על מנת לשומר ולקיים, והיינו שייהי העמל בתורה שבע"פ ה'ן ע"מ לזכור ולא לשכח והן ע"מ לעשות, וכשם דעתם לעשות אינו עבון של מחשבה וכונה בלבד, אלא שהוא מגע לעצם הלימוד ללמידה עניינים הנוגעים לו למעשה ולברר ההלכה למעשה, כן הוא גם בע"מ לשמר, שהוא עי"ש שיבון וחזרה, וללמידה בקהל ולא בלחיצה כדאיתא בעירובין (גג, ב) יעוז ש. הרי מובואר שהן הבahirות והברירות של עצם הדבר של הלשון והסידור, והן הבahirות של הבנת הדבר לעומקו, הן המסייעים לקיום דברי התורה ושמירתם וקיימותם. וכן אמרו בספר ריש האזינו יערוף כמטר לключи תיזל כטול אמרתי'. היה ר' יהודה אומר למעלה הוי כונס ד"ת כללים.

ובזה יש לבאר ד' התו"כ בריש הפרשה (פרשתא א ה"ב) שהביא הדרשא שע"כ נאמר לומר שתהיי عملים בתורה, ובתר הכי הביא עבון שມירת זכירת שבת ומעשה מרים ועגל וכו' האיר מצוה לזכורם, ועין בר"ש משנץ דפירוש השיקות דהנץ זכירות לךן, דהנתם בעו זכרון אבל הכא לא יהיה אף זכרון אדם, וכן פירוש הראב"ד. אכן צ"ב דמה השיקות של ההלכה דבחוקותי גופא להכא דעתקון באמ בחוקותי תלכו.

ונראה לפי האמור דהנה בביאור דתאה שונה בפיר כ' בר"ש משנץ וראב"ד דגבוי זכירת שבת היינו שתאה שונה בפיר הלוות שבת, ובגי זכירת מעשה העגל היינו שתאה שונה בפיר הלוות ע"ז, ובגי זכירת מעשה מרים היינו שתאה שונה בפיר הלוות נגעים, ובגי זכירת מעשה עמלק היינו שתאה שונה בפיר הלוות מגילה עי"ש. והביאור בהזאת י"ל דהוא עפ"ד רבוי ישראל סלנטר ז"ל דהדרך להיות מושפע באיזה עבון בתורה הוא עי"ש שיבון ולימוד הלוותינו, וה"ג הכא אופן הזכירה של עבון זכירת שבת הוא עי"ש שתאה שונה בפיר הלוות שבת, ואופן הזכירה של עבון מעשה העגל הוא עי"ש שתאה שונה בפיר הלוות ע"ז, ואופן

פרשת בחוקותי

הזכירה של ענן מעשה מרימים וחומר העוון של לשחר ר הוא ע"י שתאה שונה בפי' הלוכות נגעים, ואופן הזיכירה של ענן מעשה מלך הוא ע"י שתאה שונה בפי' הלוכות מגילה ע"י". ש. וביתר י"ל דכיון דכתיב זכירה, הרי מצותם הוא ע"י לימוד הלוכות והיינו תורה שבע"פ, שמעיקר מצותה היא זכירה כש"ב, ונאמר בה איסור של שכחה כדכתיב השמר לך פן תשכח וכו' וכן יסоро מלבדך וכו', שהוא אזורה שלא לשכח תורה שבע"פ, ומעתה א"ש השיקות דהאי דרשوت לאם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו', דכיון דאם בחוקותי תלכו מתפרש על עמלות, שוב גם ואם מצותי תשמרו קאי על תורה וכמשנ"ת.

אם בחקתי תלכו וגוי (כו, ג)

אהבת התורה

הגאון רבי יצחק קוליץ כתב בהקדמה לספרו "מנחת אליהו" כי למדים אלו מדברי תורה הכהנים, שהעמל בתורה הוא רצון ה' ונחת רוח להקב"ה אשר מתואווה לוזה וחפש שישראל יהיו עמלים בתורה.

נאמר בغمרא (ברכות יז): אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועשה נחת רוח ליוציאו, היינו שע"י העמל בתורה זוכה להיות עשה נחת רוח ליוציאו. העמלות בתורה, שורשה ויסודה אהבת התורה, כי אהוב תורה ומכירה יודע ומרגיש, כי הם חיינו ואורך ימינו, בא לידי "ובהם נהגה יומם ולילה", וכדברי נעים זמירות ישראל - "כי אם בתורת ה' חפצו בתורתנו והגה יומם ולילה", - הויאל ובתורת ה' חפצו - لكن והגה בה יומם ולילה. וכך אשר האדם עמל בתורה ומשכיע כל כוחותיו ומדבר בה מילא הוא יגיע גם לאהבת תורה. הקב"ה מתואווה ל"ומה אהבת תורתך" ומתווך אהבת התורה יתקיים בו "בשם דברי תורהך"; לא רק שנעסוק ונלמד תורה ונקיים מצות אלא "נשמח" בתורה ומצוותיה, וכישישראל מתואווין לתורת ה' ועמלים בה עולה מזה ריח ניחוח קרבנות בבית המקדש.

דוגמה נפלאה לאהבת התורה ולrich ניחוח לה' הובאה בספר "אני מאמין":

בליל שמחת תורה הובילו הרוצחים הנאים לבית המוקד חמישים בחורים צעירים שנוטרו במחנה, וכאשר נכנסו לבית המוקד אמרו להם שירחזו את גופם, כדי שייהיו נקיים. זה היה רק מסווה ואמצעי פיתוי לرمות את הבאים לבית התופת, כאשר הם עומדים להשתחרר.

הבחורים הללו ידעו בבהירות מה צפוי להם בעוד רגעים מסpter. הם התגברו במסירות נפש עליזונה על מצב רוחם ועל המציאות העגומה שבה הם נמצאים, אחד מהם קרא: "חברים יקרים, הרי עכשו שמחת תורה! אמנים אין בידינו ספר תורה שנוכל לרקוד עמו, אבל ריבונו של עולם נמצא עם האדם בכל מקום, הבה נרקוד עמו לפני שנרד אל בית המוקד". TICKF התלבדו כולם ייחדיו במועל ריקודים וזימרו את הפסוקים "אשרינו מה טוב חלכנו ומה נעים גורלנו" וגם "וטהר לבנו לעבדך באמת", בניגונים הידועים. התלהבות הנערים עברה כל גבול, וקולות שירה וזמרתם בקעו פתאום מתוך חדרי בית המוקד.

השומרים הנאים שעמדו בחדר החיצוני מוכנים להפעיל את מתkan הגז, שמעו את קול הזימרה. הם נכנסו פנימה כועסים מצד אחד, ומצד שני מלאים התפעלות. הם השתוממו שנעריהם אלה העומדים על סף המות מוצאים עוד וגבורה בנפשם לצאת בריקודים ושירות ותשבחות. צפוי של מפקד הס"ס האזרחי עבר על כל גdotot ושאלתו מה השמחה והריקודים בעת הדעת, הייתה תשובה הנערים שהלא בין כה וככה הם הולכים להשמדה סופית בכל רגע, וזה עצמה סיבת עליוזותם, והויסיפו ששמחים הם להסתלק מהעולם השפל והבזוי הזה, שכלבים נאצים הם המנהלים וקובעים בו את חוקיו. אם קיימת רק אפשרות להיפטר מאנשי שלפים כאלו, זאת היא השמחה והחדרה הגדולה ביותר עבורם. ועוד סיבה יש לשwon זה, כי עומדים הם

פרשת בחוקותי

עוד מעט להתראות ולהתאחד עם הוריהם ובכ' משפחותיהם אשר נרצחו.

הकצין הנאצי הסאדייסט נתמלא כעס עזוע וצעק לעומתם: "אבי אלמדכם עוד ואפר את מוחבתקם הزادת ובמקום לחש אתכם בפעם אחת באופן מהיר, אאריך את תקופת גסיסתכם ככל האפשר, ואעביך אתכם למקום מיוחד, שבו יטפלו בכם באופן מיוחד בדרך של עינויים ויסורים נוראים!"

הנעירים לא שמו לב לדבריו ולצוחחותו והמשיכו בשירותם ובריקודיהם וצחקו בפניהם עד שנדמה לו שהם מגלגים עלייו ואינם פוחדים ממן כלל. מתוך כעס גדול הפסיק את הריקודים והובילה החוצה חזרה אל המחנה. הוא הכנס אותם לצריף סגור עד אשר יבואו על עונשם.

אר למחרת קרה הנס. בהשכמת הבוקר אירגנו קבוצה גדולה של כמה מאות אנשים לנסוע ממש למקום עבודה שונים בגרמניה. רוב הבוחרים הצליחו להסתנן לתוך קבוצה זו וייצאו מאושוויז בדרכם למקום העבודה השונים. המועטים שנשארו עד באושוויז נטרבו בצריפים שונים כדי שלא יהיו ניכרים. בדרך זו ניצלו כל חמישים הנערים ממות. זהוי מסירות נפש לאהבת התורה!

בגמרה מסכת שבת (לא): אמר רבא: בשעה שמוכנסין את האדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה? קבוע עיתים ל תורה? וכו'. מבאר הגר"א "קבעת עיתים ל תורה?", הוא מלשון הכתוב "וקבע את קוביעם נפש" (משל' כב, כג), כי שואלים אותו אם גזל עת מעיתותיו, אף שלא היה לו פנאי ביותר ללימוד תורה, הינו, ש"קבעת" אין הכוונה במובנו הרגיל לקבוע זמן, אלא מלשון גזילה. וכיוצא בזה גם בספר מלאכי (ב, ב): "הקבע גוי אלקים כי אתם קובעים אותו ואמरתם במה קבענו", שהוא ג"כ מלשון גזילה.

ובבואר דבריו בראה, כי ידוע הדבר שככל דבר אשר האדם רוצה בו מאוד ומתואווה לו, גם אם הוא טרוד ביוטר ועסוק, מוצא הוא את הזמן בשביילו, כי הוא גוזל קצת זמן מזה, וקצת מזה, עד שהוא מוצא את הזמן לדבר שnenפשו נכספה לו. וזאת היא השאלה ששאלים כשמוכנסין אותו לדין: "קבעת עיתים ל תורה"? הינו עד כמה אהבת את התורה? האם גזלת זמן בשביל לימוד תורה? כי גזילת הזמן הוא הסימן המובהק ביוטר, וההוכחה הברורה ביוטר לאהבת התורה, لكن השאלה האחת שהיא למעשה שתיים: כמה למדת תורה וכמה אהבת תורה? ככל שתרבה בלימוד התורה ותקבל עליך את עוללה על חשבון אחרים, בכר תוכיח עד כמה אהבת תורה יש לך!

אם בחוקותי תלכו (כו, ג)

פירוש רשותי: שתהיינו عملים בתורה. חכם בן ציון אבא שאול צ"ל היה אומר לנו (בחיותינו יושבים לפניו בישיבה): קודם כל תורה - ואח"כ שאר סיורים. ולדוגמא: אדם הוטל עליו LSD דבר מה בבנק, אין אפשרות להימלט מזה, כי הוא מוכחה. אכן, אין מוכחה לשעוטתו דזוקא לפני ביאתו לשינה. ולפיכך היה אומר שתחילה יתחיל לימודו (בשעה 9 בבוקר כימי אז), ולאחר מכן יצא לבנק, ולסיומו המוכחה. ואמר: כי אז יש גם סיעיטה דשמייא, שאין הסיידור גוזל זמן רב. כי כן שלמד, ובא לבנק, מיד מגע תורה,omid מסדרים לו, ומחייב צעדיו לשינה.

אבל אם לא זוכה, אלא הקדים הסיידורים לפני הלימודים, אז רואים בעילאי איך מתעכב תורה ומתארך, וגם פעמים אין סיידורי בא לידי גמר. וזה שאמרו (אבות פ"ד) "אם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה רגנדר".

גם יש עוד כלל גדול: "אם יושבים ולומדים, אף פעם לא מתחרטים" כך אמר תלמיד של החת"ס לתלמידיו מהרש"ג.

פרק ב' בחוקותי

ולדוגמא: אדם צריך לעת ערב לצאת לחתונה או לירע משפחתי וכו'. הנה יש כאן עם פזיות: כי מקדים מילא את הכתובת (להיות מעשרה ראשונית...) והכל על חשבן לימוד התורה בכלל או בישיבה.

אכן, אדם שאינו מילא ספסל הלימוד, אלא מتأخر עוד מעט ועוד מעט על הספר, אינו נוטש מהירה הלימוד, רואים בחוש איך הכל הצליח ולא הפסיד מה שלא מיהר. ואדרבא יש לו פתגם דבר מפתיע כגון שמאזינים לו מן השמים טרמף מהכול עד האולם! ובכך חסר בזבוז זמן, וטילטולים ועיפות וכו'.

ואמר מהרש"ג על דבריו רבו הנ"ל: ומما הרבה הרבה פעמים נזכרתי בדבריו הקדושים, ראיתי על פי הנסיוון שהם דברים אמיתיים ונכונים". עכ"ל.

ובאמת כל אברהם, וכל אדם הלומד, שニסה בזאת, רואה שאכן, כך נהוג הקב"ה - עם התמים בדרכיהם, שאיכפת להם על איבוד הזמן של התורה. ועל זה יש להמליץ מירrat חז"ל בעניין אחר (שבת קכא): "כל המכבה אינו מפסיד". ככלומר המכבה את יצרו הבוער בו להזנחת התורה, אינו מפסיד. וזה יעדנו.

אם בחוקותי... ונתתי גשמייכם... (כו,ג)

הנהגת העולם בדרך הטבע היא עצמה נס, אלא שבני אדם מתרגלים לכך ושוכחים שגם הטבע הוא בורא עולם בכבונו ואז נדרשת הנהגה ניסית גלויה כדי להחזיר את האדם לידיעה שגם הטבע הוא הקב"ה. יוצא שהנס הוא לא מטרה בפני עצמה אלא אמצעי להחזיר את האדם לחיות בהנהגה טבעית.

על פי זה כונת התורה אם בחוקותי תלכו - אם תשמרו את התורה, היינו הנהגה טبيعית כי התורה ניתנה על פי הטבע, אך "ונתתי גשמייכם בעיתם" היינו כל היצרים הגשמיים יהיו בזמןם על פי הטבע ולא יצטרכו לניסים שהם לא תכליות אלא אמצעי להחזיר את האדם לעבד את בוראו ע"פ הטבע

אם בחקתי תלכו (כו,ג)

"אם בחקתי תלכו - שתהיינו عملים בתורה" (רש"י).

רבות ונוצאות מבטיחה התורה להולך בחוקותיה. מי הוא ההולך בחוקותיה? העמל בתורה, כפרוש רש"י. וכי שנקבל מושג, עד כמה הדברים הללו מוחשיים - שמי שכל ישותו היא עסק התורה, זוכה לכך שהעולם כולו עומד לרשותו, מן הרاوي לצטט כאן ספור בספר המגיד הירושלמי, רבישלום שבדרון צ"ל.

רבינו הש"ך נהג לומר שעור קבוע בבית מדרשו. פעם אחת הזדמן לשם ה"מגן אברהם", אלא ששניהם לא ידעו איש על גודלת רעהו בתורה. האZN ה"מגן אברהם" לשעורו של הש"ך, שנאמר, כמובן, כיצד ה' הטובה עליו, והדברים מצאו/amad חן בעיניו. אלא שהוא לו כמה השגות. אולי מפה את ענותונטו רצתה המגן אברהם לשומר על אלמנויותו, לפיכך פנה אל אחד האברכים שעשה עליו רושם כי תלמיד חכם הוא, ואמר לו: גש אל הרב שאומר את השעור, ותקשה עליו מגמרא פלונית. וכאשר הוא יתרץ לך לך, תענה לו בדרך זו זו, ותקשה עליו קושיא גדולה מגמרא אחרת, ומהרא"ש במסכת פלונית, וכך תפלאל אותו עוד ועוד. מצoid בתדריך המדוק הזה, נגש אותו אברהם תלמיד חכם אל הש"ך מיד לאחר השעור, ופתח עמו במשא ומתן.

הש"ך נהנה מכך בשוחחו עמו, וחשב כי גדול הדור עומד לפניו. ואמנם, מיד חששיהם את המשא ומתן הנוגע לשעורו, החל לשוחח עמו בלמוד על דברים אחרים. עד מהרה התהוו לו, לש"ך, כי הבור כמעט

פרשת בחוקותי

רייך, וכי אין הוא גדול בתורה כפי שחשב. אמנם לא עם הארץ גמור, אך לא תלמיד חכם גדול מכך, ומיד הבין כי מאן דהו, גדול מכך בתורה, שלחו אליו. הוא בקש ממנו שיגלה לו מי הלו, והלה הפגיש אותו עם ה"מגן אברהם"...

פתחו ה"מגן אברהם" והש"ר במשא ומתן בהלכה, ועד מהרה עשה ורעשה הארץ סביבם, וכך ילו אשירדה מן השמים.

וכך, עודם מדברים ושמחים בדברי התורה שהעלו, נכנס אחד השכנים והודיע, כי השכן הדר בקומה ממעל שכוב וגוסס. הש"ר היה כהן, ומה היה עליו לעשות עתה? לgom ולברוח. אך לא. הוא הפישל את שרולו, ויליה את זרועו, תוך כדי שהוא מכריז: "אבי מצוה להמתין!" והגוסס המתין...

הש"ר וה"מגן אברהם" המשיכו לדבר בלמוד, ורק כשסיימו מוציאו החוצה, נפטר אותו גוסס.

כיצד עליינו לפרש את הסفور זהה? כפשו. "אם בחקתי תליך" – שתהייוعمالים בתורה, תזכו לכל הברכות. האם גם בימינו תתקן זכות כדאית? בהחלטת כן. ואם איןנו זוכים לראות את הדברים עין בעין, נראה שלא הגענו עדין לדרגה מספקת בלמודתורה לשמה.

אם בחקתי תליך ואת מצותי תשמרו (כו,ג)

ברש"י: 'אם בחקתי תליך' – יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר 'את מצותי תשמרו', הרי קיום מצוות אמרו. הא מה אני מקיים 'אם בחקתי תליך' – שתהייוعمالים בתורה.

עודין קשה, מניין לרשי' ש"אם בחקתי תליך" היינו "שתהייוعمالים בתורה"?

באר ה"ב להיות הAKER": יושב אדם בסוכה בחג הסוכות ומתענג מן המזווה. כשמסתיים החג מסתויימת המזווה לפאי שעה. מעתה יושב הוא ומזכה שישוב יגיע זמנה ויזכה לשוב ולקיימה. וכן בכל מזווה ומזווה – לכל מזווה ישמען קבוע ואי אפשר להקדימה או לאחרה.

גם מצוות שאין הזמן גרמן, לא יכול האדם לקיימן כל אימת שירצה. כדי שיוכל לקיימן ציריך שיתקיימנו הנסיבות ותזדמן המזווה לפניו. וכגון: כדי שיוכל האדם לקיים מצות השבת אבידה עליו למצוא אבידה; כדי לברך על לחמו עליו לאכולמן הלחתם, וכשאר המצוות. ישנה מזווה אחת שהיא עומדת הcn ומצונת לאדם בכל עת ובכל שעיה: מצות תלמוד תורה. ל תורה איזומזיאין מקום. תורה מנחת בקרן זיות וכל הרוצה לטלול יבוא ויטול. יתר על כן, אין חובה והכרח לאדם לעסוק בתורה בענין מסוים. אין אדם לומד אלא ממש במסכת פלונית – נוטל כרך של אותה מסכת ולומד; ואם רוצה לעסוק בסוגיא במסכת אחרת – אין מישמעכט בעדו.

זה שאמור הכתוב: "אם בחקתי תליך ואת מצותי תשמרו". קיום המזווה תלוי בזמן, במקום או בנסיבות שיזמנו לו את המזווה, ועל כן את המצוות האדם 'שומר' ה"שומר", היינו יושב ומזכה להן שיזדמנו לפניו [ת"שמרו] – מלשון "ואבי שמר את הדבר" (בראשית ל"ז, י"ד) – "היה ממתין מזכה מתיבוא" (רש"י)].

ואם המלים: "ואת מצותי תשמרו" מסבות על המצוות שהאדם 'שומר' ומזכה להן, על כרחך ש"אם בחקתי תליך" – הכוונה לעמל התורה, שאינו תלוי לא בזמן ולא במקום, ואין האדם צריך "לשומר", אלא יכול לעסוק בתורה כל אימת שיחפש, בכל עת ובכל שעיה.

פרשת בחוקותי

ונתתי גשמייכם בעתם וגוי (כו,ד)

תיבת 'גשמייכם' לכואורה טעונה ביאור, שכן מה שיר ליחס את הגוף לאנשים. ויל, ע"פ מה שאמרו בגמרא (ר"ה יז, ב) הרי שהו ישראל רשיים גמורין בראש השנה, ופסקו להם גשמי מועטים לבסוף חזרו בהן, להוסיף עליהם אי אפשר שכבר נגזרה גזירה, אלא הקב"ה מורידן בזמןן על הארץ הצריכה להן הכל לפני הארץ. היינו, שבכח"ג ה' יוריד הגוף בזמןם וגם המעת יספיק להם. וזה שאמր כאן כתוב 'אם בחוקותי תלכו', או איז 'ונתתי גשמייכם', ככלומר גשמי שלכם היינו שנפסק לכם בחובתכם, וכמבואר שגם פרשה זו נאמרה להם בעת שישראל חייבים (ראה רשי' לעיל פסוק א), ורק"ל כי אם תעשו תשובה או איז את מעט הגוף שנספק לכם 'בעת', היינו בעת שהאדמה צריכה להם.

ואכלתם לחמכם לשבוע (כו,ה)

וברש"י אוכל קמעא והוא מתברך במעיו. ולכואורה קשה, כיוון שננתנה הארץ יboleה ועז השדה יtan פרי וhasilו לכם Dis' את בציר ובציר ישיג את זרע, ופירש"י שיהיא הדיש מרובה ואתם עסוקים בו עד הבציר ובבציר תעסוקו עד שעט הזרע, א"כ כיוון שהייה שפעה כה גדול בשבייל מה צריך עוד ברכה שהיא אוכל קמעא ומתרברך במעיו, והרי אפילו אם יאכל הרבה ורק באכילה מרובה ישבע ג"כ יהיה ברכה בעבורו. ונראה, דמקיר אפשר ללמד, כי אם אוכלים פחות ושבועים באכילה מועטה זהוי ברכה מיוחדת שמסתפק במועט, ואין זוקק לאכול הרבה, כי ס"ס הgeshmot מגשמת את האדם כשהוא אוכל אכילה גסה. ובחיותו אוכל קמעא ומתרברך במעיו זהו מעלה בעבודת ה', כמו שאמרו כל העולם ניזון בשבייל חנינה בני וחכינה בני די לו בקב חרכין משבת לשבת. ובזה ניתן לבאר המקרא בקהלת (ה, יא) "מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל", לומר שהעובד את השיעית מתוקה שניתנו אפילו כဆאל מעט, דבחיותו אוכל מעט מתוקה בעבודתו. והוא כפי המספר בחז"ל שבנותיו של רב חסדא שאלו את אביהם למה הוא אינו ישן אלא מעט מאוד, וענה להן כי האוף ישן הרבה לאחר פטירתו והנשמה צריכה להchein צידה לדרך כי הדריך ארוכה.

וישבתם לבטח בארץ ננתתי שלום בארץ (כו,ה)

לי"ע, דאחר שנתברכו ישראל שיישבו לבטח בארץם, מה נצרכו הם לברכה שהיא שלום בארץ, והרי אם יושבים הם לבטח ממש פשטוט הדבר שלא תהיה מלחמה בארץם. ונראה, דהא דכתיב וישבתם לבטח ר"ל שלא יהיה להם פחד ממלחמה שלא יחששו קודם המלחמה שמא היא תבא עליהם, לפי שעדיין שיר שיפורץ לפטע מלחמה ותבא המלחמה בלי שידעו ויפחדו ממנה קודם לכן, (וכפי שאכן התרחשו דברים), וכל כך באה תורהינו לברך שהיא שלום בארץ ואף לא תפוץ מלחמה כלל בארץם.

ונתתי שלום בארץ. ורדפתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב (כו,ו-ז)

הדבר תמהה שהרי כבר נאמר "ונתתי שלום בארץ" א"כ מה מקום לומר פסוק זה "وردפתם וגוי". ועיין באור החיים שהג"כ הקשה כן. הנראה להסביר בזה, דהנה מצינו בגמרא (תענית כב, ב) שכמלך מצרים עבר בא"י בדרכו להלחם עם מלך אשור, יצא המלך יאשיהו כנגדו מפני שדרש "וחרב לא תעבור בארץם" אפילו חרב של שלום. ויש להתבונן, דאף כי חרב יאשיהו שבב"י הם במדרגה גדולה וראוים לכל הברכות, מ"מ היה לו לחשוב קמעא שאם מלך מצרים רוצה לעبور עכשו בזודאי כלפי שמיא גליה שבב"י אינם ראויים אז לברכת "וחרב לא תעבור בארץם", ולמה קבוע לצאת לקראותו.

פרשת בחוקותי

אך למדנו מכאן, שאלו היו ישראל במדרגה גדולה כי איז צריכים כל הגויים שבשביבותיהם ללימוד מעשיהם ולילך בדרך השלום, ואם לא יעשו כן מוטל חיוב על בנים'ו לצאת لكمתם למלחמה. ובכך טעה יאשיהו כאשר עיניו הטעתו כי באותה שעה כשרים וראויים המה בנים'ו. וזה גם כוונת הפסוקים לפנינו, דמתחלת כשותחים ישראל הרי הם מתברכים בברכת "ונתתי שלום בארץ", ומשמעותו שגם הגויים שבשביבותיהם יש להם ללימוד מעשיהם ולצעוד בדרך זו. אך אם ימאנו מהלוך בדרך זו מצווים אנו לצאת נגדם למלחמה לקיים מה שנאמר "ורדפתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב".

ואם לא תשמעו לי וגוי. לבلتני עשות את כל מצוותי להפרכם את בריתי (כו, יד-טו)

תניא במסכת סופרים (פי"ב ה"ה) אין לך דבר שטען ברכה אלא שירות הים ועשרה הדברים וקללות שבמשנה תורה, וביאר בנחלה יעקב שם וכ"כ הגרע"א (בתוספותו ב מגילה פ"א מ"א) דהינו שمبرכין ברכבת התורה תחילתה וסופו, ואם כי איתא (ב מגילה כא, ב) בזמן המשנה היה העולה הראשון מברך לפני קריית התורה והאחרון היה מברך לאחריה, מ"מ באלו הקריות מברך העולה לפניה ולאחריה יע"ש. ומה שאלו הפרשיות חולקים שם לעצם לברך עליהם תחילתה וסופו, ביאר בנחלה יעקב שיש חיוב היהודי מסויימת על אלו הפרשיות, ומה שمبرכין גם לפניו הקללות ולאחריהם, הוא כדתנן (בברכות) שחביב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, (וצ"ב שככל הדין הוא לקבל באהבה), ובפנוי משה (מגילה כו, ב) ביאר דמה שمبرכין על פרשיות אלו, הוא לפיה שעשו להם היכר מסויים לעצמו מחמת חшибותם. אכן מה שנראה בזה הוא, דאלו הפרשיות חולקים שם לעצם, הם בהחפצא של הפרשה עצמה והם בקריאתיה, והוא לפי דהנץ פרשיות נמסרו בתורת מסירה לעצמה מלבד מה שנמסרו בכלל כל התורה יכולה, וכן בקריאתם, כי כאשר הקורא פרשיות אלו אי"ז קורא בתורה אלא יש גם קריאה מסויימת לעצמה, וכך הוא מידה דכל קריאה שהיא מסויימת לעצמה הרי היא טוענת ברכה לפניה ולאחריה, וכך שיבואר.

ויסוד לזה, דהנה דעת ר' ABI במסכת סופרים (שם ה"ו) שה' פסוקים אחרונים שבתורה טועין ברכה לפניהם ולאחריהם, הלא בזה אין לבאר בדברי הנחלה יעקב שצער היהודאה מיוחדת, כי אין שום דין הודהה על פסוקים אלו, אשר ע"כ נראה דיסוד הדין בזה הוא דין קריאה זו של ח' פסוקים הוא תורה קריאה לעצמה, ומאחר שהיא קריאה לעצמה הרי צריך לפניה ולאחריה, כי תורה טוענה ברכה לפניה ולאחריה. דהנה ביד רמה (בב"ב אות קצ"ב) ביאר הא דאיתא שם דח' פסוקים אחרונים שבתורה יחיד קורא אותם, וביאר הרמ"ה ז"ל דלא פליגין להו לתרי גברי ומאן דקורי להו לא קרי להו אלא באנפי נפשيهו ולא קרי בהדי'ו מיד' אחרים, הילכך קמאי מטו עד ושמה לא תעבור ופסקי, והוא דמסיים מתחיל מויימת משה וקרי עד סוף אוריותה עכ"ד, הרי שהיא קריאה לעצמה, והארכתי טובא בסוף פרשת זאת הברכה.

ומבואר בזה מה דעשרה הדברים טוענות ברכה לפניה ולאחריה, דבמסירת עשרה הדברים מלבד מה דהווין מצוות כשאר כל מצוות התורה, היה בזה כריתת ברית מיוחדת באלו עשרה הדברים, כתוב בפרשת כי תשא (לד, כח) ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרה הדברים, ואשר לכן אף דין קריאה בתורת דברי הברית, וכך שיבואר בארוכה, וכיון שהיא קריאה מסויימת לעצמה טוענה ברכה לפניה ולאחריה.

ובתפילה שבת איתא ושני לוחות אבני הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמרו במי ישראל וגוי, ובהגדת בריסק הובא בשם הגר"ח להעיר דהלא אף מה שכתוב בלוחות תורה היא, וביאר דלוחות חשוב לוחות הברית אחר שהמה דברי הברית בכתב (בדברים ד, יג) וזה שאומרים בתפילה הנ"ל דשבת כתוב בלוחות ועכ"ה הוא הברית, וכן כתיב בתורתך שהוא בכתב ושמרו וגוי ברית עולם. מעתה מבואר גם הר' מילטא שקללות שבמשנה תורה חולקין שם לעצםם, והוא לפי שהבעל קורא עומד במקום משה למסור את דברי הברית והאליה לישראל, כי מלבד מה שיש בזה מסירה של תורה הרי יש

פרשת בחוקותי

בכך גם מסירת דברי הברית, כתוב בפרשת כי תבא אחר כל הקקלות, אלא דברי הברית אשר צוה ה' את משה בארץ מואב מלבד הברית אשר כרת עימם בחורב, וממילא צריך לברך לפניה ולאחריה. אשר לפ"ז נראה לבאר מה דעתך שם דקלות שבמשנה תורה טענות ברכה, ולכאורה למה דוקא קלוות שבמשנה תורה ולא קלוות האמורות כאן בפרשת בחוקותי, ובאמת יועין בגירסת הגרא' שגרס דאף קלוות שבתורת הכהנים צריכה ברכה לפניה ולאחריה, (וכן הגירסה בירושלמי מגילה פ"ג ה"ז, וכ"ה דעת ר"ח במסכת סופרים שם ה"ג). אכן גירסתינו בדברי ריב"ל לא הזכר אלא קלוות שבמשנה תורה, וצ"ע.

אך למש"ב י"ל דחלוקין מהה דין קלוות של פרשה דין שלא היה כריתת ברית מיוחדת על ברכות קלוות אלו, ואף כי ודאי שהוא בכלל הברית עם הקב"ה יישראל, מ"מ בколоות שבמשנה תורה כתוב בתורה אלה דברי הברית שנכרת בהזה הברית מיוחדת, ولكن קריאתה היא בתורת מסירת דברי הברית, אכן הקלוות שבפרשת בחוקותי הרי מהה נקרים כאשר כל התורה, וכן אין טענות ברכה לפניה ולאחריהן, ייל"ד.

אכן הנה יש להעיר במסכת סופרים, למה רק קלוות טעוניין ברכה לפניהם ולאחריהם, וכי למה אין הברית בכלל זהה, כי למש"ב דהוא משומם לתא דברי הברית, א"כ בודאי דאף הברכות בכלל זה, כי דברי הברית נכרתו עם הברכות ועם הקלוות גם יחד, (ואף לדברי הנחלת יעקב הנ"ל צ"ע, שכטב לצריך לברך משומם שצריך לברך על הרעה כשם שمبرך על הטובה, וא"כ מן הדין לברך על על הטובה). ויש לדחוק וצ"ע.

ונסתם ואין רודף אתכם (כו,יז)

נצחונו של הרמב"ם

ישנו סיפור מתויכם, העובר במסורת מדור דור. סיפורו אודות חכמו של רבינו ומארינו הרמב"ם זצ"ל. יש לו השלכה על פרשנתנו, ואולי גם עלינו... הרמב"ם היה,_CIDOU, רופאו של מלך מצרים. התקנאו בושרי המלך, והסייעו שידיח את הרמב"ם וימנה תחתיו רופא מוסלמי, ושמו כמוון. הבטיחו, שמויחיוו אינה נופלת ממకצתו של הרמב"ם.

בענה להם המלך. קרא&לשני הרופאים, והציג בפניהם אתגר. כל אחד מהם ינסה להרעיל את רעהו,ומי שיוציאר בחיים יהיה רופא המלך. על שניהם להתיצב בפני המלך, כל אחד מהם יבלע את הסם שרעהו יתען, ומוטר לו לבלווע לאחר מכון סם שיבטלו וינטרלו. האמת הייתה ששניהם היו רופאים מומחים וידועי שם, שניהם בקיאים בכל התרופות והרעלים, וידעו כיצד להתמודד עימם ולנטרל את השפעתם. הרופא הנכרי הילך לבתו ובילה שבוע שלם לركיחת רעל חזק ומהיר השפעה, סם מוות נורא. ואילו הרמב"ם שם את מבטו בה, והחליט להיות נאמן ליעודו, לרפא בני אדם ממחלהם, ולא להשתמש בידעו לשם רצח וכליה.

היום הקובל הגיע. שני הרופאים התיצבו לפני המלך ובידם סמןיהם. כמוון, הרופא הנכרי, הושיט לרמב"ם את הסם הנורא שהכין. הרמב"ם בלע - ומיד נטל את התroppה שהכין וביטל את השפעת הרעל. הוא נותר בחיים.

עתה הושיט הרמב"ם לכמוון דבר מאכל. בלעו כמוון, מיד לאחר מכן נטל סם נגד רעלים. אבל הפלא ופלא, הוא לא חש בצמרמות ובחולשה שהרעל היה צריך לגרום לו, לא חש במאומה. אולי לא בלע כל רעל – כפי שאמנם היה...

ואז ניעור בו חשש עmom, שהפרק לחשד נורא: אולי הרמב"ם, ברוב חכמו, נתן לו סם שפעולתו איטית, והוא ישפיע רק לאחר שהחומרים המנטרלים יפסיקו להשפיע? אולי הרמב"ם נתן לו סם שיתחיל להשפיע

פרשת בחוקותי

רק כאשר יאכל מאכל נוסף. למשל, בשר? הוא פסק מלאכול בשר. ואולי פולין? פסק מלאכול פולין. ואולי חיטה? פסק מלאכול מוצרי מאפה. ברוב פחדו, לא שתה אלא חלב פרה שנחלב מול עיניו.

כעבור שבוע פגשו הרמב"ם, חיור ורזה, ושאלו ברוב חכמתו: "אמור נא ל', כשאתה שותה שותה חלב פרה – כיצד אתה מרגיש?" שמע זאת כמן, החוויר כסיד, קיבל התקף לב, ומת אход שבע מרוב פחד ...

אמר המלך: "עתה ידעת שאתה הרופא הגדול מכלם! למצוא רעל, שימוש רק לאחר שבוע ימים!"

ענה הרמב"ם: "אדוני המלך, לא הרגתי אדם ביום חי! הוא לא מת על ידי עצמו, מכוח דמיונו..."

למעשה, זהה אחת הקלילות האiomות שבתוכה, בפרשتنا: "ונסתם, ואין רודף אתכם", "ורדף אותם קול עליה נידף ונסו מנוסת חרב ונפלו ואין רודף". אם לא פחדו אלא מוקל עליה נידף, פחד שווה, ומפניו נסו כמפני חרב, מהה נפלו? מהפחד ...

כאשר התבונן ונפנק עיניים, נתמה ונשתומם כמה עמוק חדרה קלה זו לאורח החיים המודרני, לאורח חיים. אנשים רצים, קופצים, בורחים. אין להם פנאי לעצם, למשפחתם, לשעה של מרגוע, לנחת ומנוחה. אין להם פנאי לאכול במנוחה, ולהתפלל בישוב הדעת. לשמעו שיעור תורה, לעין בספר. הכל נעשה במרוץ, בחפה, בלheitות, בעצבנות. מה יש, מה קרה, מי רודף אחריכם, מי נוגש בהם? הבה נשחרר מן הקללה הזאת, נתחום לה גבולות. נטלוש לעצמנו שעה ביום. שעה ללימוד תורה, שעה למשפחה, שעה של רגעה! !

ואפו עשר נשים ללחמכם בתנור אחד (כו,כו)

רש"י: מחוסר עצים.

ידועה התמייה מנין לו לרש"י דבר זה, ומה לחוסר עצים לקלילות התוכחה.

אפשר לבארו ע"פ שיטת ר' יהודה (פסחים לז, ב) שלחם שנتابשל קודם אפייתו פטור מחיוב הפרשת חלה,מאי טמא דרבנן יהודה דכתיב "ואפו עשר נשים ללחמכם בתנור אחד", לחם האפי בתנור אחד קרי לחם ושאין אףי בתנור אחד אין קרי לחם. כלומר דоказ לחם האפי באותו תנור הוא זה החיב בחילה אך לא שנتابשל מעיקרא במקום אחד ואח"כ נאפה בתנור זה.

נמצא לפיה זה שמאחר שיצטרכו לאפות "בתנור אחד" כנאמר בפסק הרוי יתחייבו בהפרשת חלה, וזאת למרות הרעב העצום שישורר אז. וזה שהוקשה לו לרש"י כיון ששரויים הם ברעב עצום, הרוי יכולם הם לבשל כל לחם בטרם אפייתו, שад"י פטרו מחיוב הפרשת חלה וירוחו עכ"פ תוספת זו לבצקם.

לכן פירש רש"י "מחוסר עצים", שכہ רב יהיה מחסור זה עד שלא יהיה בהם די גם לבישול וגם לאפייה. נמצא שיש כאן עצומה בתוספת לרעב שפוקדם, ייאלצו לאפות לחם בתנור אחד ועוד יתחייבו להפריש מבצקם עבור "חלה".

ואם בדעת לא תשמעו לי והלכתם עימי בקרוי" (כו,כז)

התוכחה הנוראה אינה נוחנת בביטחון, אינה מטביעה בשטף צרות. היא באה גלים.

פרשת בחוקותי

בא הgal הראשון, חילילה, "וְאֵם עַד אֱלֹהָה לَا תִשְׁמַעُ לִי, וַיָּסֶפֶתְּ לִי סְרָה אֶתְכֶם".

בא הgal השני, "וְאֵם תָלִיכו עַמִּי קָרֵי" ותרגומו: לשון קושי, שמקשים לבם להימנע מהקרב אליו, "ולאتابו שמעו לי, ויספטו عليיכם מכה".

בא הgal השלישי, "וְאֵם באֱלָה לֹא תַוּסְרוּ לִי וְהַלְכָתֶם עַמִּי קָרֵי", ובא הgal הרביעי, "וְאֵם בזאת לא תשמעו לי וְהַלְכָתֶם עַמִּי בְקָרֵי" –cheinן לדבר סוף? לכמה נצרים, כדי לפצח את אותם הלב!

נספר סיפור, מקור נאמן:

Sach rab hoiner shel lit'a am bnei brak, b'shem bno shel rabbi maztashka shelit'a.

פעם פגש בנו של rabbi בחילוני קשיש, נכה. משותק בפלג גופו התחתון, מתנהל על כיסא גללים. בראשתו את בן rabbi, נזכר בשורשו: אל תראה אותי כך, אני יודע יהדות מה. וסיפר את סיפורו.

בבית חרדי גדול, ונשחף באווירת התקופה. כשהראה ابوו שהוא עומד לאבדו, ביקשו בקשה אחת: "בוא איתי אל rabbi מבלץ". למרות שנחרצת היה דעתו לשנות אורחותיו, לא יכול היה לסרב.

עמדו בתור, שהתקדם לאיטו. לפניהם קירטע בכיה על קבאים. הגיעו אל rabbi נשבר קולו מבכי. ברכו rabbi, ולגأد עיניהם ארע הנס: הנכה הזדקף, שמט את קבויו, הניחם ליד הקיר ויצא קוממיות על רגליים!

הגיע תורם. rabbi לא נזקק להסבירם. מבט אחד הבHIR לו את המצב. "אני מבקש מכם דבר אחד", אמר, "שתשמור שבת". דבר אחד, לכך הסכים. "אבל", הוסיף rabbi. "דע לך, שם לא תשמר את השבת, הקבאים האלו מחכות לך!" האiom היה מיותר. הוא הבטיח, והתכוון לקיים.

ואכן, פרק על מצוות והסתאב בכל העבירות, פרט לאחת: שבת שמר. בסערה מלחתת העולם שפרצה, בערבות סיביר אליו הוגלה, וכשעליה לארץ הקודש, הקים משפחה וחינכה על אדמות החילוניות, אך שלעצמם שמר שבת. לא פסח ולא כיפור, שבת.

מלחמות ששת הימים פרצה, חבל הארץ שוחררו, החלה נהירה לסיני. הבנים באו ובישרו: "יש הרשמה לטיול מאורגן בן עשרה ימים!" והוא: "שבת-!" סעו אתם, אני נשאר. אמרו: "אבא, באמת! לא כשרות, לא חג ולא מועד. שבת? כולם נסעים, אתה תישאר בבית?!"?

ובאמת, מה יכול היה לומר? אישר את הצליפות. טיילו במרחבי סיני, ועשו שבתם חול. מעד ונפל מצוק, ונקע את חוט השידרה. שותק ממונינו ולמטה, בשבת הראשונה שחיליל. כיצד אמר לו rabbi: "אם לא תשמר את השבת, הקבאים מחכות לך!" מאותה שבת, רתק הוא לכיסא הגללים.

"از אתה לא צריך לספר לי מה יהדות,DMI הוא rabbi מבלץ", אמר...

ובנו של rabbi הביט בקרחו של המספר גלי הראש: "ואתה עדין חילוני...?"!

מהיכן שאב rabbi את כוחו, הלא מצוותיו ותורתו, קדושתו ופרישותו, מכוח בוראו! ומה כוחה של השבת, הלא מהמצווה עליו! חווית אמונה, חווית תוכחה, ונורתת בחילוניות?

פרשת בחוקותי

"הלב טרפ", הייתה התשובה. כנה כל כך. הלב אטום, נוקשה...

ומה, סביר הוא שיעזרו? "אם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עימי בקריב", קשיות הלב, "והלכתי עימכם בחכמת קרי". אין-agud שאיינו בר פיזות, השאלה כמה כוח יאלצו להפעיל עליו!

לבנו הוא כדלת נעולה, והمفחת בפנים. אם יבקשו לפרק מהבוץ, יטיחו בה בעיות, יפעילו כוח, וישברו לבסוף. אבל אפשר לחסוך כל זאת, אם יסובבו מבפנים את המפתח...

"טובה מרדות אחת (מחשבת מוסר) בלבו של אדם, ממה מלקיות". נסובב את המפתח, ונפתח לבנו אל האור!

והמשמעות את מקדשיכם ולא אריך בריח ניחוחכם (כו,לא)

בעמק ברכיה (הגש"פ ב') הביא מן המדרש, דלאחר החורבן הקריבו קרבנו פסח במקום המקדש, והקשה שם דהנה מדהקריבו קרבן פסח מוכחה דבנו שם מזבח, ותמונה דא"כ אמריא לא הקריבו בו גם שאר הקרבנות, והביא שם בשם הנצ"ב לישב זאת, לפי מה שמובואר בקרא דין דלאחר החורבן לא יהיו הקרבנות לריח ניחוח, וכיון דתנן בזבחים (מו, ב) דלשם ששה דברים הזבח נזבח וכו', לשם ריח ולשם ניחוח, א"כ הכא שנאמר דילא אריך בריח ניחוחם, נמצא דא"א להקריב קרבנות, דאף דאמנם הני ששה דברים לא מעכבי, בכל זאת כל זה הוא רק בראוי ליריח ניחוח, אולם אם איינו בתורת ריח ניחוח מעכבי, וככללא דכל הרואין לבילה. ומה דקרבן פסח כן הקריבו אחר החורבן הוא משומם דבפסח לא אמר ריח ניחוח, ועל כן שרי להקריבו אף שלא יהיה בו ריח ניחוח. ומובואר בדבריו דבררבן פסח ליכא ריח ניחוח.

וצ"ע מהמבואר בילקוט (מלacci רמז תקפ"ט),aha דכתיב 'וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות' בזה"ל, רבוי אומר כימי עולם כימי נח, שנאמר כי מי נח זאת ל', וכשנים קדמוניות כימי הבל שלא הייתה עבודה אלילים בעולם, והנה איתא בפרק דר"א (פרק כ"א) 'הגיע ליל יו"ט של פסח, אמר לו אדם (הראשון) לבניו בלילה זה עתידין ישראל להקריב קרבנות פסחים, הקריבו גם אתם לפני בוראכם', עי"ש, ומובואר קמן להדייא דהבל הקריב את קרבנו כדין קרבן פסח, ואעפ"כ מובואר דהיה בו ריח ניחוח.

יש לישב, דהנה מה דקרבן פסח איינו לריח ניחוח, הוא רק משומם ששורש מצוותו היא 'משכו וקחו לכם', וביארו חז"ל משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם, ככלומר דברך הראו ישראל את אמונתם בה' ולא באלייל מצרים, והנה קרבן שכל מהותו אינה אלא לאפרושי עבודה כוכבים, באמת איינו לריח ניחוח, אמנם אצל הבל דמבהיר בחז"ל 'דלא הייתה עבודה אלילים בעולם', א"כ אצלן אף קרבן פסח היה לריח ניחוח, ושפיר אמר במדרש דקרבן הבל ערבות פנוי ית'.

יש להוסיף לפ"ז, דהנה לעת"ל דתתבטל עבודה האלילים, באמת יהו' כל הקרבנות לריח ניחוח, (דזהו מה שמצלין ביוערבה לה' מנחת יהודה כשנים קדמוניות'), וא"כ אף קרבן פסח יהיה לריח ניחוח, ובזה מתברר באופן נפלא מה דאיתא בהגדה של פסח בברכת אשר גאלנו 'ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דם על קיר מזבחך לרצון', ונתקשה שם בעמק ברכיה מהו אריכות הלשון הא פשוטהadam יזרק הדם על המזבח יהיה זה לרצון.

ולהמתרבר ביחס, דבאמת קרבן פסח בזמן הבית לא היה לרצון ממש, כיון דכל עניינו היה לאפוקי עבודה אלילים כפסח מצרים, אולם לעת"ל דיהיה ה' למלך על כל הארץ, ומילא תערב אז מנחותינו כשנים קדמוניות שלא הייתה עבודה אלילים בעולם, א"כ אף קרבן פסח יהיה רק לשם ריח ניחוח לה', ושפיר יזרק אף דמו לרצון ממש, ודז"ק.

פרשת בחוקותי

והשモתי את מקדשכם (כו,לא)

הנה הרמב"ם (בhalכות בית הבחירה פ"ו ה"ד) הביא סיווע מפסוק זה שקדושת המקדש נשארה "לנצח" אף שחרב. ואלו דבריו: קדושה ראשונה שקידש שלמה את בית המקדש וירושלים, קידשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא וכו' לפי קדושת ירושלים והמקדש "מפני השכינה", ושכינה אינה בטלה. הרי הוא אומר (בפ儒家 זו) "והשモתי את מקדשכם" אמרו חכמים ע"פ שהם שוממים בקדושתן הם עומדים". עכ"ד. וע' מגילה (דף כח). ובכס"מ (שם). ולזה ג"כ אמרו בזוהר (פרשת משפטים קטז): דשכיבתא תתהא כותל המערבי דיורא דיליה, דאייהו "תל" שהכל פונים בו וכו' תל הו"ה וכו' (וע' ת' הרדב"ז ח"א סימן תרמח) וכן אמרו במדרש: "מעולם לא זהה שכינה מכותל המערבי שנאמר הנה זה עומד אחר "כותלינו". עכ"ב.

גם הרשב"ץ (ח"ג סימן רא) העיר איזן, מן הניסים שעדיין לא פסקו שם בירושלים, כי בבית הכנסת שבירושלים ומתמלאת מפה לפה בעת שהתקבזו בחג השבועות בזמן זהה יותר משלש מאות איש נכנסים, "וכולים ישבים רוחחים", ולמה, אלא משום "שעדיין בקדושתה היא"! וזה סימן לגאותה השלישית. עכ"ד.

והראב"ד השיג על הרמב"ם וסביר שקדושת המקדש וירושלים לא קדשה לעתיד לבא. וסימן: לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרתת. עכ"ל.

ובודאי גם לראב"ד יש שם קדושה שונה, משאר כל מקום! (וע' תענית כא), וכעין שיש בבית הכנסת יויתר מזה, כמו ששנינו בмагילה (דף כח), "בית הכנסת שרבר אין מפשילין בתוכו חבליים וכו' והשモתי את מקדשכם" - קדושתם ע"פ שוממים". וכל שכן וקל וחומר למקום המקדש. וכמ"ש חז"ל לענין "כותל המערבי" כמ"ש למעלה.

גם מ"ש הרaab"ד ש"אין בו כרתת", דיק הגרי"א קוק בשו"ת משפט כהן (סימן צו) שכרת אין, אבל "איסור" מיהא יש לנכנס בטומאה. וכ"כ הגרי"ם טוקצינסקי בספר "עיר הקודש והמקדש" (פרק כב) וכ"כ עוד אחרונים רבים. וכן הعلاה בחזון עובדיה (ד' תעניות עמוד תנד והלהה). עיין עלייו. [ומי שנכנס לשם היום בטומאה, יעשה "תיקון". והיינו כמ"ש האריז"ל בשער רוח הקודש (דף יא). שמי שיישבليلו שלם וועסק בתורה, מתקן "כרתת" אם נתחייב חס ושלום]. מכל האמור, נלמד: שיש מעלה גדולה למתהלך בירושלים עיר הקודש, ובכוטל המערבי ובפרט שם עולין התפלויות כמ"ש רבותינו. (וע' להגרי"ח סופר שליט"א בספרו נסת יעקב עמוד סד). וכבר אמרו במדרש הרבה (שםות פ"ב סי' ב) "כותל המערבי איינו חרב לעולם". וגם מסורת קבלה בידינו שדוד המלך ע"ה הוא אשר בנה לכותל המערבי, בכלל ההכנות שהcinן לבית המקדש. וע' בספר "ברכת חיים" על הפתורות (ח"א עמוד 102 למהרי"ח (בעל בן איש חי): "שמה שנשאר הכותל המערבי, זו ראייה שתהזר ותבנה".

וכتب בשו"ת רבי עקיבא יוסף שלזינגר (עמוד עט) מעלה לקבוע ולפתח ישיבה "לلمוד תורה מול הכותל המערבי". וע' בשו"ת חת"ס (י"ד סימן רלג). ופעם טrho ובא הבהיר סאל' עד ירושלים לקרוא קצר זהה, וחזר לעירו. זיע"א.

והאל ברחמיו יעלה את قولנו לציוון וירושלים, עם בית המשיח מהרה, Amen.

**ואם בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן לה' כל אשר יתן ממנה לה' יהיה קדש. לא
יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב (צד-ט-ו)**

חליפין פרושו להחליף דבר רע בדבר שהוא טוב יותר.

פרשת בחוקותי

והראיה: על יוסף הצדיק, כשיצא מן הכלאל, נאמר: "ויחלף שמלתיו" (בראשית מא, יד). הוא יצא משם עם בגדים קרוועים והחליפם ללבושים טובים יותר.

וזו, כאמור: "וקו' ה' יחליפו כה" (ישעה מ, לא), כלומר, כרגע אין להם כה, אך יחליפו כה ויקבלו כה חדש ומוחזק יותר טוב.

תמורה, לעומת זאת, פרושה להחליף דבר בדבר שהוא פחות טוב. לכן מי שממיר דתו נקרא מומר, כי היה לו דבר טוב, היה יהודי, בן של בורא העולם, והמיר זאת בדבר רע - בעבודת אלילים.

לפי זה, "לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב" הכוונה: "יחליפנו" – "רע בטוב", ו"ימיר" – "טוב ברע".

לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר בהמה בתמורה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש (צדוי)

יש לחקור בגדיר האיסור של תמורה האם האיסור הוא הנסיון להוריד את הקדושה מן הקרבן אף שבמציאות לא מהני, שהרי כתיב 'ויהי הוא ותמורתו יהיה קודש'. או שמא האיסור הוא להחיל קדושת בהמת קודש על בהמת חולין.

ומצינו שכותב הרמב"ם (תמורה א, יד) אחד הממיר תמים בבעל מום או בעל מום בתמים או שהמיר בקר

בצאן או צאן בברקר או כבשים בעדים או עדים בכבשים או נקבות בזכרים או זכרים בנקבות או שהמיר אחד במאה או מאה באחד בין בבת אחת בין בזו אחר זו הרוי זו תמורה ולוקה מנין הבהמות שהמיר.

הנה משמע מלשון הרמב"ם שהמיר בבת אחת אחד במאה, דהיינו שאמור על בהמת הקדש שהוא מירה במאה של חולין לוקה מהה. ומוכח מכאן דהאיסור הוא להחיל קדשה על בהמת חולין,adam נאמר שהאיסור הוא הורדת קדשה א"כ מודיע הוא לוקה מהה, הרוי ביקש להוריד קדשה רק מבהמה אחת

יחידה. [עיין בספר המפתח שם].

ברם,マイידר מצינו לרמב"ם שכוה כתוב (שם ה"א) מי שהמיר בקרבן מקרבנות הציבור הויל ויש לו בהן שותפות הרוי זה לוקה ואין התמורה קודש. הרוי מוכח דהאיסור הוא הנסיון להורדת קדשה מקרבן, דאי נימא דהאיסור הוא התפסת קדשה על בהמת חולין למלה הוא לוקה הרוי לא חלה הקדשה, ועל כרחך צ"ל

בדעת הרמב"ם, דакן תרתי אית' ביה והאיסור מיסוד משנהיהם גם ייחד.
ומצינו להתוס' (תמורה ב, א ד"ה סופג) שכותבו בת' רשות שם, דהמיר לוקה שמנונים משום דבר עלי שני לאיוין א) לא יחליפנו, ב) ולא ימיר אותו. ועפ' האמור י"ל דבזה גם תלויים ב' האיסורים שבתמורה, דאיסור התפסת הקדשה מבהמת חולין נוכל ללמד מולא יחליפנו, ואילו הנסיון להורדת הקדשה הוא בכלל לא ימיר.

לא יברker בין טוב לרע ולא ימירנו (צד, לג)

הא דכפלה התורה לאו דתמורה, דבא לומר, דשונה כאן מכל מקום, דהנה בעלםא רע מעיקרו לא שייר בו תמורה, כמוואר בגמרה בכמה מקומות (עי' חולין קל, א במשנה וברש"י שם, וביבורות יד, א במשנה, ושם ע"ב ב' בגמ'), ואולם כאן חל גם על בעל מום מעיקרו וועשו תמורה, וזה שהdagisha התורה לא יברker בין טוב לרע.

גם קמ"ל דכאן גבי מעשר בהמה, חלה התמורה גם אם נעשתה רע ברע, דלא כבעולם דרע ברע לא עbid תמורה, לדעת רשי' (תמורה צד, א ד"ה ובעל מום, ויעו"ש בתוס').

פרשת בחוקותי

לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו יהיה הוא ותמורתו יהיה קדש (צד, לג)

שלש כתות עומדות ליום הדין: ביכוניים, רשיים גמורים הצדיקים גמורים.

אומר ה"אדרת אליו" בדרך צחות: לבינונים מורה התורה "לא יבקר בין טוב לרע" - אל תהיה לי 'ביבוני', המקף בין טוב לרע! וכל שכן "לא ימירנו" - שלא ימיר את היוצר הטוב ביצר הרע. "ואם המר", אם חטא והפך לרשע, מה יעשה? מורה לו התורה: "ימירנו" - חזור מיד ליצר הטוב, עשה תשובה אמתית! ואז, לאחר שישוב באמת ובתמים - "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש".

שני רמזים בכפל המלים "והיה הוא ותמורתו..." שבפסוק: לא זו בלבד שאותו בעל תשובהorch נחשב צדיק גמור, אלא שבערות בעשותלו זכויות. ועוד: מעתה - אמרת לו התורה - תעבד את ה' עם שני היוצרים. היוצר הרע ישועבד לעבודת ה' יחד עם היוצר הטוב.